

ELEONORA KERKOČ KRIŽMAN (1893–1983), UČITELJICA

Eleonora Kerkoč Križman (1893–1983).

Rojena je bila 13. novembra 1897 v Trstu, očetu Frančišku in materi Frančiški, rojeni Slokar. Oče Frančišek je bil uradnik na železnici.

13. decembra 1942 se je omožila z učiteljem Nazarijem Križmanom v Rojanu pri Trstu.¹

O svojem šolanju je napisala: *»Že izza mladih let sem si želela postati učiteljica, zato sem po meščanski šoli odšla v Gorico na slovensko učiteljsko, ker ga v Trstu ni bilo. V šolskih letih 1912–1915 sem absolvirala tam*

tri letnice, ko me je presenetila napoved vojne 1914–1918. Vrnila sem se takoj v Trst, a zaradi družinskih razmer smo morali v Ljubljano. Študirala sem privatno še eno leto in 1916 maturirala v Ljubljani pred goriško komisijo. Takoj sem bila nameščena v Šentjerneju na Dolenjskem in ostala tam dve leti.« Nato je zapisala, da je bila leta 1918 sprejeta na Ciril-Metodovo šolo na Acquadottu v Trstu, šolo pa so odprli šele v šolskem letu 1920/21.

Učila je prvi deški razred. Morala je poučevati tudi italijanščino, zato je leta 1929 opravila izpit iz italijanščine kot učnega jezika. V letu bazoviškega procesa 1930 sta bila ustreljena tudi učenca njihove šole. To sta bila Bidovec in Marušič. 23. septembra so šolo zaprli. Ostala je brez službe. Odšla je v Jugoslavijo.² Učenka na tej šoli je v spominih napisala, da jih je Eleonora Kerkoč Križman učila telovadbo v vseh višjih razredih z izredno mladostno vnemo.³

Strokovni izpit je opravila v Tolminu 19. novembra 1920. 10. oktobra 1922 je bila imenovana za voditeljico otroškega vrtca v Rocolu, ki ga je vodila do leta 1924.⁴

Od 24. septembra 1930 do 17. junija 1932 je aktivno sodelovala v prosvetnem oddelku Kraljevske Banske uprave v Ljubljani. Od junija 1931 do 1. junija 1932 je delovala tu pri

Jugoslavija Centralni izvod.
Kraljevina ~~Srbov, Hrvatov in Slovencev~~

USLUŽBENSKI LIST

Križman ^{*Križman*} *Kerkoč Francetova Eleonora*
I. Ime in priimek uslužbenca
II. Rojendne *(trinajstega)* meseca *novembra* 1897 *devetdeset leta*)* p. n. k.
v kraju *Trst*, sreza *Trst*, oblasti *Trst*
III. Narodnost *slovenska*, vera *rim. kat.*, pristojnost *Ljubljana*
Položaj v državni službi, kategorija in skupina, mesto službovanja**)
učiteljica - V. skupine
na osnovni šoli na Vrhniki
Ital. učit. V. skp. - Ligojna, dist. na Vrhniki,
- " - VI. skp. - Vrhnika
- " - II. skup. - " -
učit. VI. skup. - Gradac (Bosna G.).
- " - Rojan (Trst).

Zapis v uslužbeniškem listu učiteljice Eleonore Kerkoč Križman (Arhiv Republike Slovenije, AS 231, škatla 54).

izdelavi statistik oziroma pri pregledovanju proračunov in obračunov krajevnih šolskih odborov. Njeno delo ni bilo plačano.⁵

Na Vrhniki je poučevala od 20. junija 1932 do 28. julija 1945. Vmes je med 21. decembrom 1934 in 3. marcem 1935 učila v Ligojni. Več let je bila varuhinja Ubožne knjižnice.

Na Vidov dan, 28. junija 1935, je bila šolska proslava v telovadnici. Poleg ostalih točk so igrali tudi igro Kosovo, ki so jo izvajali pod vodstvom E. Kerkoč.⁶

Prav tako je pripravila dramski prizor ob komemoraciji ob obletnici smrti kralja Aleksandra I. leta 1937. Sodelovala je tudi v novoustanovljenem Mladinskem odru leta 1936.⁷

V višji narodni šoli je poučevala slovenščino in gospodinjstvo. V šolskem letu 1943/44 je bila razredničarka 2. b razreda višje ljudske šole. Njeno delovanje v šoli so lepo ocenili in zapisali, da je »vestna, skrbna in materinska«.⁸

Po vojni je od 28. julija 1945 učila v Rojanu. V šolskem letu 1945/46 je učila 2. b razred s 27 učenci. Oktobra 1945 so v Rojanu ustanovili dramski odsek, ki ga je skupaj z drugimi učiteljicami vodila tudi Kerkočeva. Teh let se je spominjala tako: »Že v šolskem letu 1945/46 je šola vprizorila spevoigro, ker so otroci lažje peli kot govorili v slovenščini. Uprizorili so Kuncičevo Ali je kaj trden most v Rikreatoriju. Pozneje je šola vprizorila v Rikreatoriju Ribičičevo mladinsko igro v treh dejanjih Kraljica Palčkov, s katero je v več mesečnih presledkih gostovala v Narodnem

*domu pri Sv. Ivanu, v Škednju, na Kontove-
lu, v Domu pristaniških delavcev in na Op-
činah v letih 1946 in 1947. V naslednjih letih
smo imeli na šoli in v Marijinem domu lepo
uspele akademije in bogate razstave.»⁹*

Od 1962 do upokojitve 1. oktobra 1963 je učila v Repentabru. Delovala je v raznih društvih. V Šolskem društvu Trst je bila od-
bornica od leta 1922 do 1924, od leta 1929 pa članica Učiteljskega pevskega zbora v Julij-
ski Benečiji. Od tega leta dalje je bila člani-
ca pevskega odseka delavskega prosvetnega in podpornega društva Tabor, kjer je sode-
lovala v pevskem in socialnem odseku. Na Vrhnikih je postala leta 1932 članica Ženske-
ga dobrodelnega udruženja in podružnice Cirilmetodove družbe. Od leta 1935 je bila v telovadnem društvu Sokol tajnica prosvet-
nega odbora in režiserka Mladinskega odra. V društvu Branibor je bila v letu 1938/39 blagajničarka.

Umrla je 31. maja 1983 v Ljubljani. Pokopa-
na je na ljubljanskih Žalah.

Opombe:

- 1 Zgodovinski arhiv Ljubljana, (v nadaljevanju ZAL) Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhnikih, VRH 48, Uslužbeni list, škatla 5.
- 2 A ravnateljca ni bilo za nami. Stoji učilna zidana ... Spomini in pričevanja. Trst, 1988, str. 32–34.
- 3 Skok, Viktorija, Preteklosti ni mogoče zbrisa-
ti. Stoji učilna zidana ... Spomini in pričevanja.
Trst, 1988, str. 48.
- 4 ZAL, Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhnikih,
VRH 48, Ocenjevalni listi, škatla 4.
- 5 ZAL, Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhnikih,
VRH 48, Uslužbeni list, škatla 5.
- 6 Slovenski šolski muzej, mapa osnovne šole Ja-
neza Mraka na Vrhnikih, Mladinske prireditve in
roditeljski večeri.
- 7 ZAL, Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhnikih,
VRH 48, Zapisniki sej učiteljskega zbora 1935–
1937, škatla 1.
- 8 ZAL, Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhnikih,
VRH 48, škatla 4.
- 9 Rojan skozi čas po spominih, slikah in zgodovin-
skih virih. Rojan, 1978, str. 61.